

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ДИПЛОМАТИЧЕСКА

НЕПРИКОСНОВЕНОСТ

Превод от английски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Външността на посланика съвсем не беше заплашителна. Той имаше среден ръст, беше изящно сложен и облечен в строг кафеникав костюм от туид (подарък от държавния департамент). Лицето му, одухотворено и равнодушно, имаше тънки черти.

„Човек като човек“, мислеше си полковник Сърси, пронизвайки пришълеца с погледа на безцветните си и безстрастни очи.

— С какво мога да ви бъда полезен? — с усмивка запита посланикът.

— Президентът ми възложи да движа вашия въпрос — отвърна Сърси. — Запознах се с отчета на професор Дариг — той кимна към своя спътник, — но ми се искаше да науча всичко от първоизточника.

— Разбира се — съгласи се пришълецът и запали цигара. Очевидно молбата му достави искрено удоволствие. „Интересно“ — помисли си Сърси. Измина седмица, откакто посланикът беше се приземил, и водещите учени на страната бяха успели здравата да му досадят.

— Пристигнах — заговори пришълецът — като свободен посланик, представител на империята, обхващаща половината галактика. Донесох ви поздрав от своя народ и покана да влезете в нашата междупланетна общност.

— Ясно — отвърна Сърси. — У някои от учените се е създало впечатление, че това не е покана, а искане.

— Вие ще участвувате в общността — каза посланикът — независимо от това, дали искате, или не искате.

— Как ни намерихте? — осведоми се Сърси.

— Всеки от свободните посланици се прикрепва към неизследван участък на Космоса — обясни пришълецът. — Ние кръстосваме всяка звездна система на този участък, търсейки планети, и всяка планета — в търсене на разумен живот. Както е известно, разумният живот в галактиката е голяма рядкост.

Сърси кимна, макар че досега това не му беше известно.

— Намирайки планета, населена с разумни същества, ние кацаме на нея, както направих това аз, и подгответме обитателите й за участие в нашата общност.

— А как вашият народ ще се досети, че сте открили разумен живот? — поинтересува се Сърси.

— В организма на свободния посланик е монтирано предаващо устройство — отвърна пришълецът. — То се включва веднага щом попадне върху населена планета. В Космоса започва да постъпва непрекъснато сигнал, който може да се приеме на разстояние до няколко хиляди светлинни години. Веднага щом сигналът бъде приет, се подготвя отряд от колонизатори на планетата.

Той акуратно изтърси пепелта в пепелницата.

— При този метод има очевидни преимущества в сравнение с изпращането на комплексен отряд от разузнавачи и колонизатори. Отпада необходимостта да се хвърлят твърде мощни сили в безплодно търсене, което може да продължи десетки години.

— Разбира се — лицето на Сърси оставаше безстрастно. — Разкажете по-подробно за самия сигнал.

— Подробности не ви трябват. С методите на земната техника сигналът е невъзможно да бъде уловен и следователно заглушен. Докато съм жив, предаването се води непрекъснато.

Дариг с шумно въздъхване се взря в Сърси.

— Но ако прекратите предаването, а сигналът още не е уловен — изпусна се Сърси, — то нашата планета никога няма да бъде открита.

— Няма да я открият, докато не изследват отново вашия сектор — съгласи се дипломатът.

— Прекрасно. Като пълномощен представител на президента на САЩ моля да прекратите предаването. Ние не желаем да влизаме в състава на вашата империя.

— Много съжалявам — посланикът вдигна рамена. Вероятно той многократно беше участвал в подобни преговори на множество други планети. — Но аз с нищо не мога да ви помогна.

Посланикът стана.

— Значи няма да прекъснете предаването?

— Не мога. Аз разработвам обаче за вас философия. Като посланик съм задължен да смекча до крайна степен психологическия удар. От новата философия ще ви стане ясно...

Сърси извади пистолета си. Шест куршума бяха изпратени в главата и тялото на посланика. И посланикът изчезна.

Сърси размени поглед с Дариг. Той промърмори нещо по адрес на призраците. Но в този момент посланикът се появи отново.

— Според вас това е толкова лесно? — каза той. — Ние, посланиците, волю-неволю притежаваме дипломатическа неприкосновеност. — Той попипа с пръст една от дупчиците, пробити от куршумите в стената. — Вие не можете да ме убияте. Всичко хубаво, джентълмени — каза посланикът.

Дариг и Сърси се върнаха в командния пункт.

— Вярвам, че всичко сте видели, Мели? — запита полковник Сърси.

Слабият, оплещивящ псиhiатър тъжно кимна.

— Видях и заснех на филм.

Сърси се приближи към екраните. (Жилището за посланика беше създадено на бърза ръка два дена след като той беше се приземил и предал поканата. Стените на жилището облицоваха с олово и стомана, набучиха ги с теле— и кинокамери и бог знае с какво още.)

Посланикът седеше зад бюрото си. Той пишеше нещо с портативната пишеща машина, подарена му от правителството на САЩ.

— Ей, Харисън! — извика Сърси. — Време е да пристъпим към план №2.

От съседната стая дойде Харисън. Той провери методично показанията на манометрите, ureгулира управлението и вдигна глава към Сърси.

— Може ли? — запита той.

— Може — отвърна Сърси, без да откъсва очи от екрана.

Харисън натисна някакво копче и от скритите отвори в стените на кабинета на посланика се втурнаха огнени езици.

Кабинетът се превърна в нещо подобно на доменна пещ. Сърси изчака още две минути и след това даде знак на Харисън, който натисна друго копче. Огънят изчезна.

Посланикът отново се появи зад бюрото и разочаровано погледна останките на пишещата машина. Върху него самия дори нямаше сажди.

— Мога ли да помоля за друга машинка? — обърна се той към една от внимателно маскираните телевизионни камери.

След това седна в обгорялото кресло и след една секунда, по всичко личеше, заспа.

— Сега е най-подходящото време да се събере военният съвет — каза Сърси.

Мели възседна стола. Харисън, сядайки, запали лулата си и започна бавно да пушка с нея.

— И така — започна Сърси — правителството стовари всичко върху нашите рамена. Посланикът трябва да се унищожи, иначе Земята ще стане колония. Отговорността за това е възложена на мене.

— Сърси се усмихна смутено. — Вероятно горе никой не иска да отговаря за неуспеха. А аз избрах вас тримата за помощници. Ние ще получим всичко, което поискаме, всякаква помощ, всякаква консултация. А сега — имате ли идеи?

— Какво ще кажете за план №3? — запита Харисън.

— Ще дойде ред и до него — каза Сърси. — Но според мен той няма да действува.

— Според мен също — съгласи се Дариг. — Та ние дори не знаем как той се защищава от опасностите.

— Точно това е първият проблем. Мели, вземете всички данни, с които разполагаме, и наредете да се вкарат в анализатора на Дерихман. Вие знаете чудесно какви сведения трябва да се получат. „Какви са свойствата на X, ако X умее това и това и това?“

— Ясно — отряза Мели и излезе.

— Харисън — каза Сърси, — подгответо ли е всичко за осъществяването на план №3?

— Разбира се.

Сърси си беше подbral внимателно помощниците. Първият му избранник беше Харисън. Здраво набит, вечно намръщението конструктор се славеше, че може да конструира каквото си поискано, стига да има макар и смътна представа как трябва да действува тази конструкция.

Мели беше най-добрият психиатър, който Сърси познаваше.

Дариг — физик-математик, имаше неспокоеен и търсещ ум, с който създаваше изключително интересни теории из други области на науката. Дариг беше единственият от четиримата, който се заинтересува от посланика като от интелектуален проблем.

— Готово! — съобщи Харисън.

— Отлично. Карай.

В стаята на посланика беззвучно нахлуха невидими потоци от твърди гама-лъчи.

Обаче нямаше кой да бъде подложен на тяхното смъртоносно въздействие.

— Достатъчно — малко по-късно каза Сърси. — От това биха се натръшкали цяло стадо слонове.

Посланикът прекара пет часа в невидимо състояние, а след това интензивността на радиацията започна да отслабва. Тогава той отново се появи в стаята.

— Така и чакам машинката — напомни той.

— Ето заключението на анализатора. — Мели подаде на Сърси пакет хартии. — А ето и кратко формулирания извод.

Сърси прочете на глас. „Най-простият метод да се защитиш от едно или друго комплектно оръжие е да станеш едно или друго конкретно оръжие.“

— Чудесно — каза Харисън. — Но какво значи това?

— Това значи — поясни Дариг, — че когато ние заплашваме посланика с огън, самият той се превръща в огън. Когато стреляме в него, той се превръща в курсум — и така дотогава, докато опасността не премине. А след това той се превръща отново в предишната си външност.

Дариг взе от Сърси хартиите и започна да ги прелиства.

— Хм... Това не е окончателно, но е напълно убедително. Всеки друг принцип за защита изисква първоначално да опознаеш оръжието, след това да го оцениш и чак тогава вече да взимаш контрамерки в съответствие с потенциалните възможности на оръжието. Посланикът има много по-безопасна защита, която се включва мигновено. На него не му се налага да опознава оръжието. Най-вероятно е, че неговото тяло по някакъв начин се отъждествява с онова, което го заплашва.

— Има ли начин да се сломи такава защита? — запита Сърси.

— Анализаторът показва недвусмислено, че ако неговият извод е верен, такъв начин няма — обезкуражено забеляза Мели.

През следващите дни смъртта се хвърляше върху посланика във всички мислими форми и съчетания. Той биваше затрупан с оръжия, като се започне от каменните брадви и се свърши със съвременните атомни гранати, потапяха го в киселини, тровеха го с газове. Посланикът философски вдигаше рамене и продължаваше да печата на следващата нова машина. Върху него не се появи нито драскотина, затова пък жилището изглеждаше така, сякаш в него вече 15 години непрекъснато се провежда пиянски гуляй.

Измина една седмица и без да срещнат съпротива от страна на посланика, го пренесоха в нова, по-здрава и сигурна камера. В старата никой не се осмеляваше да влезе — страхуваха се от микроорганизмите и високата радиоактивност.

Посланикът възстанови работата си с пищещата машина.

— Да поговорим с него — предложи Дариг на другия ден. Сърси се съгласи. И без това идеите временно бяха изчерпани.

— Заповядайте, джентълмени — каза посланикът толкова радушно, че Сърси се почувствува неудобно. — За съжаление нямам с какво да ви нагостя. Поради досадна небрежност вече от десет дни не ме снабдяват нито с храна, нито с вода. Това, разбира се, мене не ме вълнува.

— Драго ми е да чуя — отзова се Сърси. Гледайки посланика, никой не би се досетил, че той е отблъснал натиска на всички земни средства за умъртвяване. Напротив, можеше да се помисли, че Сърси и неговите сътрудници са преживели бомбардировка.

— Каква защита имате, дявол да го вземе — дружелюбно подхвърли Мели.

— Радвам се, че ви харесва.

— Кажете моля ви, а какъв е нейният принцип? — невинно запита Дариг.

— Нима не знаете?

— Струва ми се, че зная. Вие се превръщате в онова, което ви заплашва. Вярно ли е?

— Безусловно — потвърди посланикът. — Както виждате, аз нищо не крия от вас.

— Приемете от нас нещо в благодарност за това, че ще прекратите предаването — предложи Сърси.

— Това какво е, подкуп?

— Точно така — каза Сърси. — Всичко, което ние...

— Не — отряза посланикът.

— Бъдете благоразумен — настояваше Харисън. — Та вие не искате да предизвикате война, нали? Сега на Земята е постигнато споразумение между отделните държави срещу вас. Ние се въоръжаваме...

— С какво?

— С атомни бомби — отвърна Мели. — С водородни бомби. Ние...

— Хвърлете върху мене една бомба — прекъсна го посланикът.

— Тя няма да ми причини вреда. Защо смятате, че ще причини вреда на моя народ?

Четиримата премълчаха. Затова никой не беше помислил.

— Нивото за водене на война — заяви посланикът — е истинското мерило на една цивилизация. Стадий първи — използване на най-прости оръжия за унищожение. Стадий втори — овладяване на материията на молекулярно ниво. Сега вие се доближавате до третия стадий, макар все още да сте далеч от пълния контрол върху атомните и субатомните сили. — Той се усмихна очарователно. — Моят народ върви към върха на петия стадий.

— Това пък що за стадий е? — полюбопитствува Дариг.

— Ще видите — каза посланикът. — Но може би на вас ще ви е интересно доколко са типични моите способности за съплеменниците ми? Мога да ви уверя, че те съвсем не са типични. За да мога да се справя с работата си, без да надхвърлям своите пълномощия, в мене са вкарани известни ограничения, които ми позволяват да извършвам само пасивни действия.

— Защо? — запита Дариг.

— Ако когато се разгорещя, изпълня някакво активно действие, това би означавало да стрия вашата планета на прах. И въобще обикновено планетите проявяват много по-голям интерес към предлаганата им философия. Уверявам ви, че тя ще облекчи до голяма степен преустройството. — Той протегна към посетителите си купчинка хартия, изписана на пишеща машина.

— Може би ще прелистите?

Дариг взе от посланика хартията и я напъха в джоба си.

— Ако остане време.

— Препоръчвам ви да проявите интерес — каза посланикът. — Защо пък да не се предадете?

— Ето какво — каза Мели, когато те се върнаха в командния пункт. — Ние още не сме изprobвали всичко. Да вкараме в действие психологията?

— Ако искате и черната магия — съгласи се Сърси. — Какво имате предвид?

— Доколкото разбирам — обясни Мели, — посланикът реагира мигновено на опасностите. Той има безпогрешен защитен рефлекс. Нека прибегнем към нещо, към което този рефлекс не реагира.

— Например? — каза Сърси.

— Например хипноза. Може пък нещо да получим.

— Разбира се — каза Сърси. — Опитайте на всяка цена.

В стаята на посланика вкараха микроскопично количество хипнотизиращ газ и Сърси с Мели и Дариг се събраха пред видеоЕкрана. В същото време в креслото, на което седеше посланикът, беше даден електрически импулс.

— Това е, за да се отвлече вниманието му — обясни Мели.

Посланикът изчезна. Още преди да го порази електрическият ток, и скоро отново се появи в креслото.

Малко по-късно той остави настрана книгата и се взря в празното.

— Колко странно — произнесе той. — Алферн е мъртъв. Добрият приятел... Идиотска случайност. По пътя не му потръгна. Той беше обречен. По неговия път се криеше... Но такова нещо не се среща често.

— Мисли на глас — прошепна Мели. — Издава се. Изглежда, че мисълта за приятеля не му излиза от главата.

— Разбира се — продължаваше посланикът, — все някога Алферн трябваше да умре. Безсмъртието засега е непостижимо. Но такава смърт... И няма защита. Хаосът се прикрива... Нещо, което

вечно жадува за своя час. Макар че законът за подредеността държи всичко това в рамки, изглежда го...

Посланикът скочи на крака, побледня и сякаш се мъчеше да си припомни нещо. И се разсмя.

— Остроумно. Такава шега вие можахте да ми изиграете за пръв и последен път. Но, джентълмени, тя няма да ви свърши работа. Аз самият не зная с какво може да ме победите... — Посланикът отново седна в креслото, усмихвайки се на нещо.

— Което се нуждае от доказателство! — ликуващ възклика Дариг. — Той е уязвим. Та нали е загинал от нещо неговият приятел Алферн.

— От нещо в Космоса — напомни му Сърси. — Но от какво?

— Хайде да пресметнем — размишляващо Дариг на глас. — Закон за подредеността. Това вероятно е неизвестен на нас природен закон. А се е криело... Какво може да се крие там, в Космоса?

— Струва ми се, че знам какво се крие там! — възклика Дариг.

— Разтърсващо. Това може да се изрази в нова космология. Аз ще се прибера в хотела. Трябва да разбера нещо и да прегледам някои книги. Желателно е в близките няколко часа никой да не ме тревожи.

Той изтича навън от помещението.

— Според вас накъде клони — запита Мели.

— Представа нямам — вдигна рамене Сърси.

— Е, ето какво — каза Сърси на другия ден. — Да размърдаме мозъците си. Къде пропадна Дариг?

— Премисля идеята си — каза Мели, търкайки наболата си брада. — Казва, че е съвсем близко да се докопа до истината.

— Да изходим от предположението, че идеята му е добра — каза Сърси. — Хайде да поразсъждаваме. Например, ако посланикът може да се превръща в каквото си поиска, има ли нещо, в което да не е способен да се превърне?

— Добър въпрос — изръмжа Харисън.

— А какво пък, ако направим така — предложи Мели. — Нека той да се превръща в каквото му хрумне, а ние ще го поставим такова положение, че опасността ще го заплашва вече след превръщането му.

— По-конкретно — каза Сърси.

— Да предположим, че го заплашва нещо. Той се превръща в източника на опасността ако нещо заплашва именно този източник? И на свой ред самото то се намира под някаква заплаха? Какво ще направи той тогава?

— А как да осъществим това? — запита Сърси.

— Ето как. — Мели вдигна телефонната слушалка. — Ало! Свържете ме със зоологическата градина. Бързо.

В стаята натикаха дърпащ се тигър. Врата се тръшна. Тигърът погледна посланика, а посланикът — тигъра.

— Изобретателно — одобри посланикът.

Тигърът скочи като отпусната пружина и се отпусна там, където току-що стоеше посланикът.

Вратата отново се откряхна. В стаята натикаха втори тигър. Той злобно се озъби и скочи върху първия. Двамата се сблъскаха във въздуха.

На няколко десетки сантиметра от тях се появи посланикът и започна да наблюдава боя. Той се отстрани, когато през вратата натикаха лъв, възбуден и готов за бой. Лъвът скочи върху посланика и едва не се преобърна, като не откри плячката си на мястото й. Поради липсата на човек лъвът се хвърли върху единия от тигрите.

Посланикът отново се озова в креслото — той пушеше и спокойно гледаше как животните се разкъсват взаимно.

— Предавам се — каза Мели. — Нищо повече не ми идва на ум.

Сърси, без да отговори, впи поглед в пода. В ъгъла Харисън тихо смучеше уиски. Телефонът иззвънтя. Сърси вдигна слушалката.

— Да!

— Разгадах го! — чу той тържествуващия глас на Дариг. — Чуйте, аз веднага взимам такси. Кажете на Харисън да извика помощниците.

— А в какво се състои работата? — запита Сърси.

— В хаоса, който се крие зад всичко това! — отвърна Дариг и хвърли слушалката.

Половин час, един час... Едва три часа след своето позвъняване в командния пункт лениво влезе Дариг.

— Здравейте — каза той небрежно.

— По дяволите поздравите! — изръмжа Сърси. — Защо се забавихте?

— По пътя се запознах с философията на посланика — отвърна Дариг. — Това е шедъровър.

— И заради това сте се забавили?

— Да. Помолих шофьора да обиколи няколко пъти около парка и през това време четях.

— Да оставим това. В какво...

— Не бива да го оставяме — прекъсна го Дариг със странен и напрегнат глас. — Страхувам се, че се заблуждаваме по отношение на пришълците. Ако те станат наши приятели, а Земята колония, това ще бъде напълно разумно и справедливо. Откровено казано, аз дори мечтая те да долетят по-скоро.

Гласът на Дариг трепереше, от челото му като град струеше пот:

— Аз разбрах... Да, добре, Сърси. Хайде да престанем да правим глупости и да признаем посланика за наш приятел.

— Успокойте се! — изкрещя Сърси на съвършено спокойния физик. — Вие не знаете какво говорите.

— Странно — мърмореше Дариг. — Знам какво мислех... Сега не мисля така. На мене ми е ясно в какво се състои вашата беда. Вие не сте запознати с истинската философия. Вие ще ме разберете веднага щом прочетете...

Той подаде на Сърси купчинката листа. Сърси веднага я запали със запалката си.

— Няма значение — каза Дариг. — Научих го наизуст. Вие само чуйте. Аксиома първа: всички разумни същества...

Сърси замахна напред с юмрука си и Дариг рухна на пода.

— Думите в текста очевидно са подбрани така, че да предизвикват у човека определена емоционална реакция. Това е своето рода хипноза — прокоментира Мели.

— Знаете ли, Мели — обърна се към него Сърси, — сега всичко е във ваши ръце. Дариг е разрешил загадката — или е мислил, че я е разрешил. Ще се наложи вие да я измъкнете от него.

— Задачата не е лека — продума Мели. — Та нали той ще чувствува, че издавайки ни своята тайна, предава справедливо дело.

— Как ще го постигнете, не ме засяга — измъкна се Сърси. — Достатъчно е да го постигнете.

— Дори с риск за живота му? — запита Мели.

— Дори с риск за вашия живот.

Тази вечер Сърси и Харисън до късно не напуснаха командния пункт, следейки посланика. В главата на Сърси мислите трескаво се обърквала.

Какво е погубило Алферн в Космоса? Възможно ли е да се моделира това „нещо“ и на Земята? Какво е това подредеността? Какво означава „хаосът се крие“.

— Какъв е според вас посланикът? — питаше той Харисън. — Човек?

— Изглежда — сънно отговаряше Харисън.

— Външно прилича, а всъщност не. Интересно е какъв е неговият истински облик?

Харисън клатеше глава и разпалваше лулата си.

— Какво представлява от себе си? — не преставаше Сърси. — Външно е човек, но се превръща във всичко друго. С нищо не можеш да го уловиш — адаптира се. Както водата взема формата на всеки съд. Нека разсъждаваме логично. Посланикът се изменя. Нали неговата индивидуалност все пак се запазва. Запазва се някаква постоянна структура. Нещо в него си остава неизменно, каквито и метаморфози той да претърпява. Иначе той не би могъл да се завръща в предишния си вид.

— Като ширит — произнесе Харисън, без да отваря клепките си.

— Разбира се. Завържи го на възли, сплети го в шнур, навий го на пръстите си — пак ще си остане ширит.

— Да.

— Но как да се овладее тази структура? — запита Сърси. Защо пък да не поспят? По дяволите посланика заедно с неговите колонизатори. Сега той накрая ще заспи.

— Събудете се, полковник!

Сърси с мъка отвори очи и погледна Мели. До него в самозабрава хъркаше Харисън.

— Успя ли?

— Не — призна Мели. — Философията му е направила прекалено дълбоко впечатление. Наистина тя не е подействувала докрай. Дариг знае, че по-рано е искал да унищожи посланика поради достатъчно сериозни причини. Сега неговата позиция се е изменила, но той чувствува, че ни предава. От една страна, не може да причини вреда на посланика, а от друга — не иска да причини вреда и на нас.

— И все пак мълчи?

— Страхувам се, че се е побъркал безнадеждно. Сблъскали се прекалено силни чувства.

Сърси се обърна — притъмня му пред очите. Дори ако може да се излекува Дариг, то ще бъде твърде късно. Сигналът на посланика ще бъде приет и на Земята ще нахлюят пришълците-колонизатори.

— А това какво е? — запита Сърси.

— Парче хартия, върху което Дариг е писал нещо.

— „След зряло размишление стигнах до извода, че хаосът е Медуза Горгона“ — прочете Сърси.

— Прилича на бълнуването на шизофреник — заключи психиатърът.

— „След зряло размишление стигнах до извода, че хаосът е Медуза Горгона“ — препрочете Сърси. — Дали не е възможно — обърна се той към Мели — Дариг да се е мъчил да ни насочи към решението? Да е мамил самия себе си, като тайно от себе си ние подсказвал отговора.

— Възможно е — съгласи се Мели. — Но какво пък могат да означават тези думи?

— Според древногръцката митология хаосът е първоначалното състояние на Вселената, нали така? Безформеността е породила света, нали?

— Нешо такова — каза Мели. — А Медуза е една от трите сестри с неприятни физиономии.

Още една секунда Сърси се взираше в написаното. Хаосът... Медуза... И законът за подредеността! Разбира се!

Сърси разтърси Харисън така, че щяха да му изхвръкнат очите.

— Трябва нещо да конструирам — каза той. — И то веднага. Чувате ли ме?

— Разбира се. — Харисън при мига с очи и стана. — Но защо е това бързане?

— Сега аз зная какво е искал да ни съобщи Дариг — отвърна полковникът. — Да вървим, ще ви обясня какво се иска от вас, а вие, Мели, ми намерете книга за гръцката митология. И побързайте.

В два часа през нощта да се намери книга за гръцката митология не е лесно нещо. Мели измъкна библиотекаря от леглото му, получи книгата и забърза назад.

Очите на Сърси бяха налети с кръв и той имаше възбуден вид. В същото време Харисън с помощниците си човъркаше три необичайни апариata. Сърси измъкна от Мели книгата, намери в съдържанието необходимите страници и като ги прегледа, оставил ги на страна.

— Велики хора са били тези древни гърци — каза той. — Сега при нас всичко е готово. А при вас, Харисън?

— Почти. — Харисън и неговите десетина помощници монтираха последните детайли. — Може би все пак ще обясните какво сте замислили?

— Бих искал и аз да чуя — подхвърли Мели.

— Че тук няма никаква тайна — каза Сърси. — Времето просто не стига. По-късно всичко ще ви обясня. — Той стана. — А сега да събудим посланика.

От тавана към леглото на посланика като светкавица се метна електрически заряд. Посланикът изчезна.

— Сега той е станал част от електронния поток, нали? — каза Сърси.

— Така твърди той — отзова се Мели.

— Но в този поток запазва основата на собствената си структура — продължи Сърси. — Иначе той не би могъл да се върне в предишния си облик. А сега да включим първия изльчвател.

Харисън включи своето творение и освободи помощниците си.

— Ето осцилограмата на електронния поток — каза Сърси. — Забелязвате ли разликата? — Върху экрана през нередовни

промеждутьци се гърчеха и стапяха пикове и падини на кривата. — Помните ли, когато хипнотизирахте посланика? Той заговори тогава за своя приятел, загинал в Космоса.

— Така е — кимна Мели. — Приятелят му е бил погубен от нещо неочеквано.

— Посланикът се изтърва и за още някои други неща — продължи Сърси. — За това, че основният закон на природата — законът за подредеността — не допуска обикновено подобни произшествия. Това нещо подсеща ли ви?

— Законът за подредеността — бавно повтори Мели. — Та нали Дариг каза, че това е неизвестен на нас природен закон.

— Каза. Но последвайте примера на Дариг и помислете какво означава това за нас. Ако в природата има някаква подреждаща тенденция, следователно има и противоположна тенденция, която възпрепятствува подреждането. А това, което възпрепятствува подреждането, се нарича...

— Хаос!

— Ето какво се е сетил Дариг и ето докъде трябваше да стигнем и самите ние. В космическото пространство има места, в които тенденцията към подреденост отстъпва пред хаоса. Алферн се е убедил в това от собствения си опит. — Полковникът се обърна към пулта. — Е, добре, Харисън. Включвайте втория излъчвател. — Зигзагите върху екрана измениха своята конфигурация. Пиковете и падините започнаха бясна и безсмислена игра.

— Сега да се заемем със записката на Дариг. Медуза Горгона е нещо такова, което не трябва да се гледа. Спомнете си: който я погледне, веднага ще се вкамени. А Дариг е намерил някакво родство между хаоса и онова, което не трябва да се гледа. Във връзка с посланика, разбира се.

— Посланикът няма да издържи срещата с хаоса! — изкрещя Мели.

— Именно в това е работата. Посланикът е способен на безкраен брой изменения и превръщения. Но нещо основно — някаква тайна структура — не трябва да се изменя, защото в противен случай от посланика няма да остане нищо. Онова, в което посланикът се превръща, трябва да бъде лишено и от най-малките признания на какъвто и да е порядък. То трябва да се доведе до състоянието на хаос.

Включиха третия излъчвател. Осцилограмата започна да прилича на следа от пияна гъсеница.

— Идеята за излъчватели на бял шум подхвърли Харисън — каза Сърси. — Аз просто дадох нареддане: да се получи електрически ток, лишен от каквато и да е подреденост. Първият излъчвател изменя всички основни характеристики на електрическия ток. Такова е неговото предназначение: да внесе безсистемност. Вторият премахва закономерността, случайно внесена в работата на първия; третият премахва тази закономерност, която би могла да остане и след работата на първите два.

— Това е аналогия на хаоса? — запита Мели, гледайки экрана.

Осцилограмата се мяташе бясно. Апаратурата виеше. Но ето че в кабината на посланика се появи някакво мъгливо петно. То се разлюля, сви се, разшири се...

След това всички предмети, които се намираха в петното, изчезнаха.

— Изключете! — изръмжа Сърси. Харисън вдигна шалтера. Петното продължи да расте.

— Расте! — изстена Мели.

— Производствен риск — невъзмутимо каза Сърси. — Винаги съществува възможност хаосът да бъде изпуснат от контрола. Ако това се случи...

Петното престана да расте. Неговите краища се залюляха, набръчкаха, петното започна да се свива, след това изчезна с експлозия.

— Законът за подредеността влезе в действие — каза Сърси и падна в креслото.

— Посланикът не издържа — каза Мели. — В състояние на пълен безпорядък не може да се запази нито една система. Посланикът замина при своя Алферн. — Мели се засмя нервно.

— Вървете в хотела — каза Сърси — и се наспете.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.47-48/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.